EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2020 – 2021

Limba și literatura română

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de două ore.**

Subiectul I **70 de puncte**

Citește fiecare dintre textele de mai jos pentru a putea răspunde cerințelor formulate.

Textul 1

Da, undeva, departe, în oraşul său, Petruș, băiețașul cu ochi sclipitori şi cu nasul cam cârn, nu-l uitase pe Fram.

A auzit şi el că directorul Circului Struțki l-a trimis îndărăt, în ghețurile unde se născuse. Iar de-acolo, din oraşul unde vântul şi ploile n-au smuls încă toate afișele vechi de pe ziduri, Petruș îl urmărește în vremea aceasta cu gândul şi cu închipuirea.

Poate că nu l-au uitat nici alți copii, din alte nenumărate târguri prin care a cutreierat Circul Struțki cu Arca lui Noe, plină de elefanți, de tigri, de lei, de şerpi, de maimuțe! Poate că mai istorisesc şi acum hâtrele lui năzdrăvănii! Poate că un puștan mai mucalit încearcă şi acum să-l imite cum saluta, cum știa să cânte din armonică şi cum poftea luptătorii în arenă, să-şi măsoare puterile cu dânsul, la trântă voinicească.

Dar Petruș nu se mărginise numai la asemenea șăgalnice amintiri. Pentru el amintirile nu erau numai prilej de ghiduşii şi de hazuri.

De dragul lui Fram se așternuse în toată legea la citit felurite cărți despre urși albi şi despre expedițiile polare.

Sfârșea una şi începea alta. Pe urmă, se întorcea din nou la cele pe care le-a mai citit.

Iar a doua zi, povestea cu mare aprindere prietenilor aceste peripeții.

Fetița cu părul bălai şi cu ochii albaștri, nepoata fostului profesor, se ținuse de cuvânt. Vorbise cu bunicul, luând povestea pe departe, cu mici şi nevinovate șiretlicuri.

— Bunicule, mai ții minte pe băiatul de lângă noi, de la circ, din seara reprezentației de adio?

— Ei? Ce-i cu dânsul?

— Grozav l-a mai amărât pe el tot ce s-a întâmplat atunci cu Fram!...

— Mi-a părut rău şi mie... Asta-i tot?

— Mai este ceva cu dânsul.

— Ce anume?

— Grozav îi mai place lui să citească istorii despre urşi albi şi despre călătoriile la poli...

— Foarte frumos pentru el. Am văzut eu că are o privire de băiat deştept.

— Da, dar nu are cărți, bunicule! […] şi eu i-am făgăduit să-i capăt de la mata. Am făcut rău?

— Ai făcut bine. Foarte bine... Dar știi cum îl cheamă?

— Petruș! […]

— M-am temut să nu te superi, bunicule!

— Când m-am supărat eu când vine cineva să-mi ceară cărți. […]

Petruș s-a înfățișat la ușă a doua zi. Şi fostul profesor, bătrânul pensionar, după ce a stat puțin de vorbă, îl îndemnă:

— Haidem sus, în bibliotecă, să alegem împreună ce-ți doreşte inima...

Astfel a căpătat Petruș cele dintâi cărți despre ursii albi şi despre expediţiile polare. Şi astfel, citind mereu, a ajuns un „adevărat specialist”, cum îl necăjește mai în glumă, mai în serios, Mihai Stoican, tatăl său, când îl zărește cu cartea în mână şi cu nasul în carte.

— Ei, Petruş, ai ajuns la pol sau încă nu?

— Mai am, tată, până s-ajung! Acum de-abia citesc însemnările lui Nansen...

— Bine, bine! Povestește-mi şi mie câte ceva, domnule specialist! îl îndemna deseori Mihai Stoican.

Petruş n-aştepta să fie rugat de două ori. Era gata cu povestirile.

Într-adevăr, câte cărți n-a citit şi câte peripeții nu poate istorisi el acum? De câte ori nu vestește plin de îndârjită hotărâre că n-are să se lase până ce nu va ajunge şi el în ghețurile polare!

— Petruş, nu te culci? îl întreabă uneori mama.

— Încă puţin, mamă! Mai am de isprăvit un capitol.

— Vezi, ai grijă să stingi lampa! […]

După ce şi-a terminat lecțiile pe a doua zi, Petruș rămâne câteodată, până târziu, cu coatele amorțite pe masă, citind la lumina lămpii istoria expedițiilor polare din cele mai vechi timpuri. Uită atunci de joacă, de alte cărți, uită chiar şi de paharul cu ceai care-l așteaptă pe sobă. Tot ce e în jurul său parcă se depărtează şi se cufundă în zare, ca sloiurile care lunecă acolo, în mările reci, pe apele verzi.

Nu mai aude nici ploaia, nici vântul bătând în fereastră. Nu mai aude lătratul somnoros al lui Lăbuș, câinele din curte. Nici huruitul roților nu-l mai aude, când trece o birjă târzie în noapte, pe stradă.

El e cu gândul şi cu închipuirea dincolo de zidurile casei, dincolo de casele orașului, dincolo de hotarele țării, dincolo de munți şi de mări.

Călătorește împreună cu expedițiile polare în ținuturile ghețurilor veșnice. Tremură de ger cu eroii acelor fapte mărețe. Rabdă de foame cu dânșii, se târâie cu dânșii prin troiene şi vifore, orbit de talazurile ninsorii. Lăcrimează cu dânșii când au îngropat sub o lespede de sloiuri un tovarăș răpus de istoveală, de frig. Şi, odată cu dânșii, scoate un chiot de bucurie când, biruind toate vrăjmășiile, au ajuns la un liman, la un țărm necunoscut, ca să înfigă steagul pe creasta unei stânci ori în mijlocul unei banchize, unde nu mai călcase picior omenesc.

Deasupra mesei de lucru se află bătute în perete două hărți alăturate.

Le-a mărit cu mâna lui, după hărțile din cărți şi din atlase.

Una înfățișează Oceanul Înghețat de Nord, cu toate mările, țărmurile şi ostroavele de acolo. Cealaltă, Oceanul Înghețat de la Polul Sud. [...]

Acum cunoaşte şi el adevărata istorie a lui Fram, celălalt Fram, vestitul vas cu care a străbătut Nensen oceanul și mările de la Polul Nord și cu care Roald Amundsen a plecat să descopere Polul Sud.

Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*

Textul 2

Muzeul Fram (Norvegiană: *Frammuseet*) este un muzeu construit în amintirea explorării norvegiene din zona polară. Este situat în peninsula Bygdøy din Oslo, Norvegia, într-o zonă în care se mai găsesc alte câteva muzee, printre care se numără Muzeul Kon-Tiki, Muzeul Norvegian de Istorie Culturală, Muzeul Navelor Vikinge și Muzeul Maritim Norvegian.

Muzeul a fost inaugurat în 20 mai 1936, în cinstea explorărilor polare și a celor trei mari exploratori norvegieni – Fridtjof Nansen, Otto Sverdrup și Roald Amundsen. De asemenea, muzeul conține imagini cu fauna din regiunile polare, ce surprind animale, precum urși polari și pinguini.

În centrul Muzeului Fram este expusă nava originală *Fram*. Interiorul original este intact, iar vizitatorii pot intra înăuntru ca să îl vadă. Nava a fost proiectată și construită de Colin Archer pe baza unor instrucțiuni provenite de la exploratorul Fridtjof Nansen, care a plătit construcția navei cu un ajutor venit de la guvernul Norvegiei și cu o finanțare privată, în 1891.

În mai 2009, Muzeul Maritim Norvegian, împreună cu Muzeul Fram, au fost de acord ca acesta din urmă să găzduiască expoziția *Gjøa*. Roald Amundsen și un echipaj format din șase persoane au traversat pasajul de nord-vest la bordul navei *Gjøa* într-o călătorie de trei ani, care s-a încheiat în 1906.

Muzeul Fram

Gjøa, prima corabie care a navigat prin pasajul de nord-vest.

adaptare după www.wikipedia.ro

A. Scrie răspunsul pentru cerințele de mai jos cu privire la textele date.

1. Notează alte două specii de animale, pe lângă ursii polari, existente în manejul Circului Struțki. **2 puncte**

_____

_____

_____

2. Primele cărți despre urșii polari pe care le-a citit Petruș provin de la:
   a) directorul Circului Struțki.
   b) Mihai Stoican.
   c) nepoata profesorului.
   d) profesorul pensionar.

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect: ____ . **2 puncte**

3. Exploratorii au călătorit cu nava *Fram*:
   a) doar în expediția la Polul Nord.
   b) doar în expediția la Polul Sud.
   c) în expedițiile la cei doi poli.
   d) în traversarea pasajului de nord-vest.

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect: ____ . **2 puncte**

4. În fragmentul extras din romanul *Fram, ursul polar* de Cezar Petrescu se evidențiază:
   a) bucuria spectatorului.
   b) demnitatea umană.
   c) dorința de cunoaștere.
   d) respectul față de adulți.

2 puncte

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect: ____ .

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili corectitudinea sau incorectitudinea acestuia, bazându-te pe informaţiile din cele două texte. **6 puncte**

Enunțul	Corect	Incorect
Toți copiii din târgurile prin care trecuse Circul Struțki își amintesc de Fram.		
Mihai Stoican este convins că fiul său este un specialist în expedițiile polare.		
Hărțile din camera lui Petruș au fost desenate de el însuşi.		
Nepoata bătrânului profesor îl abordează direct pe bunicul său în ceea ce priveşte dorinţa lui Petruș de a se informa.		
Construirea navei *Fram* a fost finanțată și de guvernul Norvegiei.		
Expoziția *Gjøa* a fost găzduită de Muzeul Fram.		

6. Menționează, în câte un enunț, tiparul textual din fiecare dintre fragmentele de mai jos:
   a) „— Petruș, nu te culci? îl întreabă uneori mama.
      — Încă puţin, mamă! Mai am de isprăvit un capitol.
      — Vezi, ai grijă să stingi lampa!”

   b) „De asemenea, muzeul conține imagini cu fauna din regiunile polare, ce surprind animale, precum urși polari și pinguini.” **6 puncte**

7. Prezintă, în cel puţin 30 de cuvinte, o legătură care se poate stabili, la nivelul conținutului, între fragmentul din romanul *Fram, ursul polar* de Cezar Petrescu și fragmentul extras de pe Wikipedia.
6 puncte

8. Crezi că prin lectură Petruș participă indirect la expedițiile despre care citește? Justifică-ți răspunsul, în 50 – 80 de cuvinte, valorificând textul dat.
6 puncte

9**.** Asociază fragmentul din *Fram, ursul polar* de Cezar Petrescu cu un alt text literar studiat sau citit ca lectură suplimentară, în 50 – 80 de cuvinte, prezentând o asemănare și o deosebire dintre ele.
6 puncte

B. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Încercuiește silaba accentuată din cuvintele „măcar” și „oceanul”. **2 puncte**

m ă c a r

o c e a n u l

2. Fac parte din acelaşi câmp lexical toate cuvintele din seria:
   a) atlas, bibliotecă, capitol, carte.
   b) afiș, arenă, circ, hărți.
   c) banchiză, ghețuri, a îngheța, sloi.
   d) mâine, noapte, zi, veșnic. **2 puncte**

Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect: ☐ .

3. Rescrie enunțul „Interiorul original este intact.”, înlocuind cuvântul „interior” cu un antonim și cuvântul „intact” cu un sinonim. **4 puncte**

4. Transcrie din fragmentul de mai jos trei substantive aflate în cazuri diferite, pe care le vei preciza. **6 puncte**

„— Ei, Petruş, ai ajuns la pol sau încă nu?
— Mai am, tată, până s-ajung! Acum de-abia citesc însemnările lui Nansen.”

5. Transformă construcția pasivă din enunțul „Nava a fost construită de Colin Archer.” într-o construcţie activă. **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

6. Alcătuiește un enunț asertiv în care substantivul „muzeu” să aibă funcția sintactică de complement indirect și un enunț interogativ în care pronumele interogativ „cine” să aibă funcția sintactică de nume predicativ. **6 puncte**

_____

_____

_____

_____

_____

7. Completează spațiile libere din textul de mai jos, reprezentând comentariul unui cititor pasionat de expedițiile polare, cu forma corectă a cuvintelor scrise între paranteze. **6 puncte**

Mi- _____ *(a plăcea*, modul condițional-optativ, timpul prezent) să citesc jurnalele participanților la expedițiile polare de _____ *(care*, cazul genitiv) curaj sunt fascinat încă din copilărie.

Subiectul al II-lea **(20 de puncte)**

Imaginează-ți că ai călătorit la Polul Nord. Redactează o notă din jurnalul tău de călătorie, de cel puțin 150 de cuvinte, care să cuprindă prezentarea unei emoții/a unui sentiment din timpul acesteia, o secvență narativă, una descriptivă și una explicativă. Data redactării jurnalului este 2 noiembrie 2020.

Punctajul pentru compunere se acordă astfel:
- conținutul compunerii – 12 puncte
- redactarea compunerii – 8 puncte (marcarea corectă a paragrafelor – 1 punct; coerența textului – 1 punct; proprietatea termenilor folosiți – 1 punct; corectitudine gramaticală – 1 punct; claritatea exprimării ideilor – 1 punct; respectarea normelor de ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct; lizibilitate – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.